

تفکر

پیشگیرانه

مارک دوورتسکی

WWW.ACHIMAZSTORE.IR

ترجمه: فرشاد خویی زاده

به نام خداوند جان و خرد
گین بتو آید بر گنجد

تفکر پیشگیرانه

ACHMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج

مارک دوورنسکی

WWW.ACHMAZSTORE.IR

مترجم

فرهاد خونی زاده

انتشارات فرزین

سرشناسه	Dvoretzky, Mark : دوورتسکی، مارک
عنوان و نام پدیدآور	: تفکر پیشگیرانه/مارک دوورتسکی، مترجم فرشاد خوئی زاده
مشخصات نشر	: تهران، فرزین ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری	: ۲۰۵ ص: مصور (رنگی)، جدول
شابک	: ۱۶۰۰۰۰۱۹۷۸-۶۰۰-۵۰۱۷-۷۶-۲
وضعیت فهرست نویسی	: قیپا
یادداشت	: کتاب حاضر ترجمه فصل چهارم از کتاب "Recognizing your opponent's resources : developing preventive thinking, 2015"
موضوع	: شطرنج ، Chess
موضوع	: Chess--Handbooks,manuals,etc . --دستنامه ها
موضوع	: شطرنج -- جنبه های روان شناسی ، Chess--Psychological aspects
شناسه افزوده	: خوبی زاده، فرشاد، ۱۳۶۰، مترجم
رده بندی کنگری	: ۱۳۹۷ عث ۱۴۴۵/۵۹ GV
رده بندی دیویی	: ۷۹۴/۱۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۱۵۹۱۳۱

فرزین
انتشارات فرزین

ACHMAZ
فروشگاه تخصصی شطرنج

تفکر پیشگیرانه

نویسنده: مارک دوورتسکی

مترجم: فرشاد خوئی زاده

تنظیم کننده متن: افشین قربانی

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپ و صحافی: طیف نگار

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷

بها: ۲۴۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۱۷-۷۶-۲

N: 978-600-5017-76-2

انتشارات فرزین: خیابان انقلاب، ابتدای خیابان دانشگاه، شماره ۱۷۴

تلفن فروشگاه: ۶۶۴۶۲۴۰۶ - ۶۶۱۷۵۸۷۴

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۲	مقدمه مترجم
۳	آشنایی کلی
۲۹	تمرینات
۵۶	حل تمرینات

ACHMAZ
گروه تخصصی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR

مقدمه مترجم:

کتاب حاضر یکی از چهار بخش کتاب "تشخیص امکانات حریف و شطرنج پیشگیرانه" مارک دورزنسکم می باشد که در چهار فصل "تشخیص امکانات حریف"، "محاسبه به روش حذفی"، "تله گذاری" "شطرنج پیشگیرانه" نگاشته شده است.

به علت حجیم بودن کتاب و مشکلات چاپ و نشر، همچنین اهمیت موضوع پیشگیری و عدم وجود منابع فارسی مربوط به این موضوع خاص و عدم وابستگی مطالب مطرح شده در چهار فصل کتاب مذکور، تصمیم به ترجمه و نشر فصل شطرنج پیشگیرانه به عنوان یک کتاب مستقل گرفتیم، که امیدوارم مورد توجه شطرنجبازان عزیز کشورمان قرار گیرد.

از آقای علی پیلوایه که زحمت تصحیح و بازبینی کتاب را تقبل نمود کمال تشکر را دارم.

فرشاد خوری

زمستان ۹۷

ACHMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR

آشنایی کلی

فروشگاه تخصصی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR

تفکر پیشگیرانه

ایده‌ی حرکات پیشگیرانه برای اولین بار توسط شطرنج باز بزرگ و مشهور آرون نیمزوویچ مطرح شد. حرکات پیشگیرانه به عنوان اقداماتی یاد می‌کند که برای جلوگیری از اتفاقاتی که از دیدگاه پوزیسیونی می‌باشد، انجام می‌شود. اما بنا بر دلایلی مفهوم پیشگیری و کاربرد آن را به جلوگیری از حرکات پیاپی از طرف حریف و یا حمایت مضاعف از خانه‌های مهم استراتژیک محدود می‌کند. به نظر من موضوع دوم به طرف مفهوم پیشگیری جدا است. و بنابراین در این مبحث به آن پرداخته نخواهد شد.

دیدگاه من در رابطه با این موضوع تا حدودی متفاوت است و فکر می‌کنم ایده‌ی پیشگیری در حوزه و نسبت به آنچه توسط نیمزوویچ به آن اشاره شده است، کاربرد دارد. علاوه بر آن، این فقط خود حرکات نیست که باید مورد کاوش و بررسی قرار گیرد بلکه فرآیند پیدا کردن چنین حرکاتی نیز به همان اندازه دارد.

برای جلوگیری از طرح‌های حریف ابتدا باید طرح‌های او را تشخیص دهیم که به نوبه‌ی خود مستلزم آن بتوانیم خود را جای او قرار داده و دریابیم چه اقداماتی برای او مطلوب است.

در علم روان‌شناسی این قابلیت که بتوانیم خود را در جایگاه فرد دیگری قرار داده و موضوعات را از دید احساسات و یا طرز فکر او درک کنیم، به عنوان حس همدلی تعبیر می‌شود. با تکیه بر این اصل فلسفی که توضیح پدیده‌ها باید از کمترین مفروضات استفاده کرد" و توجه به این نکته که تاکید ما بر پرورش تفکر پیشگیرانه است نه خود حرکات پیشگیرانه، معتقد هستم که این اصطلاح روان‌شناسی در شطرنج نیز مصداق دارد.

منظور ما از تفکر پیشگیرانه این عادت نهادینه است که قبل از هر حرکتی از خود بررسییم حریف ما چه هدف یا حرکت بعدی او چه خواهد بود و همچنین توانایی پاسخ گویی به این سوال و سرانجام لحاظ کردن پاسخ سوال در فرآیند تصمیم گیری است.

در جلد چهارم مجموعه کتاب‌های "مدرسه شطرنج قهرمانان آینده" به نام رموز بازی پوزیسیونی که توسط آرتور یوسویوف نوشته شده است بخش مفصلی به توضیح حرکات پیشگیرانه اختصاص داده شده است که

آن را به همه‌ی شطرنج بازان توصیه می‌کنم. مثال‌های مطرح شده در آن کتاب، در کتاب حاضر مورد استفاده قرار نگرفته است اما مجبور به تکرار عبارتی هستم که آنجا نیز به کار گرفته شده است.

هر شطرنج باز می‌تواند با پرورش تفکر پیشگیرانه گام بزرگی رو به جلو برداشته و سطح بازی خود را به اندازه قابل ملاحظه‌ای ارتقا دهد. برای توضیح این واقعیت به دو دلیل ذیل اشاره می‌کنم.

۱) تفکر پیشگیرانه در گسترده‌ی وسیعی از پوزیسیون‌ها کاربرد دارد و تقریباً در هر تصمیم پوزیسیونی مهم، اجرای طرح‌های خودی باید با جلوگیری از طرح‌های حریف ترکیب شود.

مهم‌ترین اصل در تبدیل برتری به برد، محدود کردن امکانات حریف است و این مهم بدون توسل به تفکر پیشگیرانه امکان پذیر نمی‌باشد.

با پرورش این نوع تفکر جنبه ناکتبی بازی شما نیز تقویت شده و اشتباهات فاحش کمتری مرتکب خواهید شد. به هنگام دفاع باید بتوانید تهدیدهای حریف را پیش بینی کنید و زمان حمله نیز باید مکنات دفاعی حریف را مدنظر قرار دهید.

بنابر این می‌توان گفت کسب مهارت تفکر پیشگیرانه تاثیر مثبتی بر تمامی جنبه‌های عملی بازی شما دارد.

۲) بازی شطرنج نردی برابر بین دو بازیکن با حقوق برابر است. ایده‌های حریف شما ممکن است به خوبی ایده‌های خودتان باشد بنابراین یک استراتژی بیهیبه باید اجزای طرح‌های خودی را به طور موازی با جلوگیری از طرح‌های حریف، ترکیب کند.

کاملاً واضح است که بازی غیرفعال و جلوگیری صرف از طرح‌های حریف نتایج ویرانگری در پی خواهد داشت اما گرایش مقابل آن نیز که فقط به اجرای طرح‌های خودی توجه دارد به همان اندازه مخرب است.

ضمناً، اکثر شطرنج بازان فقط به طرح‌های خود توجه کرده و ایده‌های حریف را نادیده می‌گیرند که به نظر من امری کاملاً طبیعی است زیرا که انسان‌ها به طور طبیعی فقط بر احساسات خود تمرکز دارند و متأسفانه در زندگی واقعی نیز به تفکرات و احساسات دیگران توجه کافی نمی‌کنند.

باید توجه داشت که تفکر پیشگیرانه به هیچ وجه به معنی ارجح دانستن اقدامات پیشگیرانه بر طرح‌های خلاقانه نمی‌باشد و وجود چنین طرز فکری به معنی درک نادرست و ناکافی از این مهارت می‌باشد. بدون تقویت این مهارت و ایجاد توازن در تفکرات خود سطح بازی شما ارتقا چشمگیری خواهد داشت.

برای تشخیص "تله‌ها" و همچنین دریافتن امکانات حریف نیز به طور مستقیم یا غیرمستقیم از تفکر پیشگیرانه استفاده می‌کنیم. این دو موضوع به نوعی با تفکر پیشگیرانه در هم تنیده شده است اما یک تفاوت اساسی نیز دارد. تفکر پیشگیرانه به معنی پیش بینی طرح‌ها و اهداف و مقاصد حریف می‌باشد در حالی که در "تله‌ها" امکانات حریف" به دنبال حرکات دفاعی پنهان حریف به هنگام اجرای ترکیب‌ها هستیم و طبق نظر نیز حرکت‌های پیشگیرانه از تهدیدهای پوزیسیونی حریف جلوگیری می‌شود نه تهدیدهای خاص تاکتیکی او. هر حال باید پذیرفت که مرز بین این دو مهارت چندان آشکار نیست.

اهمیت حیاتی تفکر پیشگیرانه طی یک بازی عملی در کتاب دوم از مجموعه "کتاب‌های مدرسه قهرمانان" به نام "رموز آمادگی گناپسی" شرح داده شده است. بخش‌هایی از آن بازی را که با موضوع این کتاب مرتبط است مرور دوباره می‌کنیم.

فروشگاه تخصصی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR

گاوریکوف - یوسوپوف

ایترزونال تونس ۱۹۸۵

1.d4 ♘f6 2.♘f3 d5 3.c4 e6
 4.♘c3 ♗e7 5.♗g5 0-0 6.e3 h6
 7.♗h4 b6 8.♗d3 ♗b7 9.0-0
 ♘bd7 10.♖e2 c5 11.♗g3 ♘e4
 12.♗fd1 cd! 13.ed (13.♘xd4
 ♘xc3) 13...♘g3 14.hg ♘f6
 15.♘e5 ♗c8 16.♗a1 dc
 17.♗xc4 ♘d5 18.♗b3 ♘xc3
 19.bc

کاملاً بدیهی است که استاد بزرگ آرتور
 یوسوپوف تفکر پیشگیرانه را خیلی
 پیشتر از این بازی و حتی زمانی که
 هنوز استاد بزرگ نشده بود، در خود
 پرورش داده است. حال کاربرد این
 مهارت را در عمل می‌بینیم.

یکی از مهمترین مفاهیمی که توسط
 نیمزوویچ در کتاب معروفش به نام
 روش من شرح داده شده است ایده
 حرکات پیشگیرانه می‌باشد. او می
 نویسد: "به نظر من هیچکدام از دو
 موضوع حمله و دفاع به طور کامل با
 بازی پوزیسیونی مرتبط نیست. بازی
 پوزیسیونی را می‌توان به نوعی کاربرد
 پرانرژی و روشمند اقدامات پیشگیرانه
 به حساب آورد."

یوسوپوف از خود می‌پرسد هدف
 حریف من چیست؟ و اگر نوبت حرکت
 با او بود چه می‌کرد؟ شاید حریف
 می‌خواهد اسب خود را در f7 قربانی
 دهد (اگرچه درست بودن این قربانی
 مبهم است) سیاه باید با امکان فعالیت
 حریف در مرکز با c3-c4 و d4-d5
 نیز مقابله کند. آیا همه امکانات سفید را
 مدنظر قرار داده‌ایم؟ البته که نه زیرا که
 او تهدید ♗d3 و ♗c2 را نیز دارد که
 پس از آن، حرکت f5-f7... پوزیسیون

این عبارت ممکن است ضد و نقیض و
 یا غیرقابل درک و نامفهوم به نظر برسد
 اما امیدوارم که بررسی بازی حاضر
 بتواند به درک این موضوع کمک کند.

20. ♖d3 ♕f6

اکنون معلوم می‌شود که پس از
21. ♕c2 g6 سفید نمی‌تواند
22. ♖xg6? fxg6 را انجام دهد زیرا
که رخ سیاه از طریق عرض هفتم وارد
دفاع می‌شود.

21. ♖g4 h5!

22. ♕c2 g6 23. ♖xh6+ تهدید آشکار
دفع می‌شود.

22. ♖e3

ادامه‌ی ♖xf6+ ♔xf6 به تساوی
می‌رسد اما گاوریکوف هنوز به کسب
برتری امیدوار است.

اکنون طرح سفید چیست؟

سیاه را به شدت تضعیف می‌کند و در
صورت ...g7-g6 نیز سفید امکان
قربانی اسب در g6 را خواهد داشت.

اکنون با دانستن ایده‌های حریف انتخاب
حرکت آسانتر خواهد بود. برای مثال
حرکت ...♕a3 خوب به نظر می‌رسد
زیرا که پس از 20. ♖c2 جفت کردن فیل
و وزیر در قطر b1-h7 برای سفید چندان
آسان نخواهد بود اما نکته در این است
که این حرکت از امکان c3-c4 و
d4-d5 حریف جلوگیری نمی‌کند و
علاوه بر آن با هیچ طرح خودی در
ارتباط نیست. (به خاطر داشته باشید که
طبق نظر نیمزوویچ کاربرد پرانرژی و
روشمند حرکات پیشگیرانه مدنظر
است).

19... ♖c7!!

حرکتی در سطح استاد بزرگی. اکنون
قربانی اسب در خانه f7 قطعاً نادرست
است. علاوه بر آن سیاه آماده می‌شود تا
با ...♔c8... و یا ...♔a8... پوزیسیون خود
را بهبود بخشد که پاد زهر مناسبی در
مقابل اهداف تهاجمی سفید در مرکز
می‌باشد.

25. ♖e1?!

سفید تصمیم می‌گیرد تا با ♖e1 و سپس ♜cd1 موقعیت رخ‌های خود را بهبود بخشد که بدون شک طرحی با معنی است اما بی‌موقع اجرا می‌شود. اکنون نوبت سفید بود که با استفاده از تفکر پیشگیرانه از فعال شدن نیروهای حریف با ♔g7... و سپس ♜h8... جلوگیری کند. این مشکل با حرکت 25. ♖h3? (ادامه ♕g5) حل می‌شود برای مثال:

25... ♕g7 (25... ♔g7? 26. ♖h6+ , 25... ♕g5 26. f4) 26. ♔e5

و دو طرف شانس‌های برابری دارند.

25... ♔g7 26. ♜cd1?

او می‌خواهد یا c3-c4 و سپس d4-d5 کند یا ابتدا d5 نموده و سپس خانه d5 را با حرکت c3-c4 پوشش دهد.

22... ♜d7!

اکنون 23. c4? ♜xd4 امکان پذیر نمی‌باشد و حرکت 23. d5 نیز با 24. f4 ♕e7 و سپس 23... ♕g5! پاسخ داده می‌شود. ادامه‌ی

23. ♕a4 ♜d6 24. ♔c4? ♕a6

نیز هیچ ثمری ندارد.

23. g4 hg 24. ♔xg4

اکنون تهدید سفید چیست؟ به احتمال قوی سفید تهدید خاصی ندارد. سیاه پوزیسیون خود را با مجموعه‌ای از حرکات پیشگیرانه تقویت کرده است. اکنون زمان آن فرا رسیده است که به دنبال امکانات بازی فعال خود باشد.

24... g6

وضعیت سفید خیلی سریع دشوار شده است. فیل سیاه با انتقال به خانه d6 موضع تهاجمی می‌گیرد یک ادامه‌ی احتمالی عبارت است از:

29. ♖e5 ♗d6 30. ♖e3 ♖h4 31. f3
 ♗xe5! 32. de ♗e5 33. ♗xd7
 ♖xe1+

29. ♖e1 ♗d6 30. ♖e5 ♖h4 31. f3
 ♖g3 32. ♗e3 (32. ♖xd7 ♗h1+!)
 32... ♗d8!

تهدید سیاه 38... ♗dh8 می‌باشد که پس از آن آخرین سوار او نیز به حمله ملحق می‌شود. سفید واگذار کرد.

سفید بدون اینکه اشتباه پوزیسیونی آشکاری داشته باشد به سرعت بازی را باخت که دلیل بسیار ساده‌ای دارد. کاوریکوف مهارت تفکر پیشگیرانه را در خود پرورش نداده بود درحالی که یوسوپوف به خوبی از آن استفاده می‌کرد. اگر بخواهیم این بازی را با ورزش کشتی مقایسه کنیم می‌توانیم بگوییم که دو بازیکن هم وزن نبودند و به گروه‌های وزنی متفاوتی تعلق داشتند!

این حرکت در راستای طرح قبلی سفید می‌باشد اما حرکت بدی است. سفید باید با مجموعه‌ای از تعویض‌ها تهدیدهای متوجه به شاه خود را دفع می‌کرد.

26. ♖e3

(حرکت 26. ♖xf6 فوری نیز خوب است)

26... ♗h8 27. ♖xf6 ♖xf6 28. ♖e5

که سیاه آخر بازی بهتری دارد.

26... ♗h8 27. ♖g3

هدف سفید چیست؟

او می‌خواهد بازی را با ادامه‌ی

28. ♖xf6 ♖xf6 29. ♖e5

ساده کند.

اما سیاه می‌تواند این تهدید را با حرکتی که جنبه‌ی تهاجمی نیز دارد، دفع کند.

27... ♗h5! 28. ♖f4?

حرکت 28. ♖xf6 بهتر بود.

28... ♗e7!

درمی‌یابد که حرفه قصد انجام حرکت
16...♖h7! را دارد برای مثال

16.0-0 ♖h7!

(با تهدید **...♗b4** یا **...♗xd4**)

17.♗d3 ♗b4 18.♗d6+ cd

19.♗xh7 ♗xc2

با تساوی.

اما اکنون **16...♖h7?** به خاطر پاسخ
17.♗d3 بی نتیجه است.

16...e5 (16...d5 17.cd♯) 17.d5

♗a5 18.0-0 ♗b8 19.♖fb1 d6

20.♖c3!

یک حرکت پیشگیرانه دیگر. اکنون سفید
 در صورت **20...c6** با

21.c5! cd 22.cb

یا

تفکر پیشگیرانه نه تنها توسط شاگردان
 مستقیم من مورد استفاده قرار گرفته
 است بلکه بازیکنانی که شاگرد مستقیم
 من نبوده و فقط در مورد این مهارت با
 آنها کار کرده‌ام (یا شطرنج بازاری که
 کتاب‌های مرا مطالعه کرده‌اند) نیز با
 موفقیت از آن استفاده کرده‌اند.

گلفاند - مایلز

آمستردام ۱۹۸۸

16.a3!

گلفاند در یادداشت‌های خود بر این

بازی، می‌نویسد.

"این حرکت را با الهام از سخنان مارک
 دورنسکی در مورد تفکر پیشگیرانه که
 در یکی از جلسات آموزشی تیم ملی
 جوانان ایراد شد، انجام دادم" سفید

23.♖b2 a6 24.a4 ab 25.ab

بازی متقابل خوبی در امتداد ستون a به سیاه می‌دهد و امکان ♖b3 و ♖b4 و سپس c4-c5 را از سفید می‌گیرد.

23...g5?!

این پیشروی پیاده فضا می‌گیرد اما زمان را از دست می‌دهد.

از نظر من ادامه‌ی

23...a6! 24.b6+! ♖xb6 25.♞b1+ ♕c5 26.♞xb7

برای سفید بسیار مطلوب است زیرا که رخ سفید سوارهای حریف را محدود کرده است اما فریتز ادامه‌ی

26...♞d8! (26...♖xc4? 7.♞c7+) 27.♖c3 ♕d7

را پیشنهاد می‌کند که با حرکت‌های پیاده‌ای در جناح شاه دنبال خواهد شد و به نظر می‌رسد که سیاه به راحتی به تساوی می‌رسد اما با این وجود من حرکت ۲۳م خودم را دوست دارم.

24.♖c3 f5 25.g3 g4 26.♕g2 h5 27.a4 a6 28.♖b4 a5+

(ادامه‌ی 28...ab 29.cb که حرکت

21...dc 22.d6

پاسخ می‌دهد.

سفید پس از نبردی پرتنش بازی را برد.

ناوارا-کرامنیک

بازی هشتم از رویارویی دو جانبه (سریع)-

پراگ ۲۰۰۸

23.♖c2!

استاد بزرگ دیوید ناوارا در مورد این حرکت می‌گوید: "دوست داشتم شاه را در خانه سیاه رنگ b2 قرار دهم اما می‌خواستم از حرکت a7-a6... سیاه جلوگیری کنم. زمان آماده شدن برای این رویارویی کتاب‌های دوورتسکی در مورد استراتژی را مطالعه کردم که باعث شد حرکات پیشگیرانه را با دقت بیشتری مدنظر قرار دهم."

ادامه‌ی

مایلز- نیکولاج

ویک آن زی ۱۹۷۹

a4-a5 را به دنبال خواهد داشت، بی
فایده است).

29. ♖c3 ♜c8 30. c5 ♙b8 31. ♖c4
e5 32. ♜d6 e4

Δ

حمله مستقیم به پیاده d5 بی نتیجه
است:

48. ♜f5?! ♜g5

باید از خود بیرسیم اگر نوبت حرکت با
سیاه بود چه می کرد؟ معمولاً پاسخ چنین
سوالاتی واضح است. نکته این است که
معمولاً خود سوال را فراموش می کنیم!
این موضوع در مورد این پوزیسیون هم
صادق است بعد از اینکه به این نتیجه
رسیدیم که سیاه می خواهد ...b6-b5
b4 بکند بدون هیچ تردیدی حرکت
48.a4! را انجام خواهیم داد.

اکنون سیاه با مشکل کمبود حرکت با
معنی روبرو است. زیرا که هر حرکتی به

23. ♜f6!

یک حرکت پیشگیرانه دیگر. در صورت
33. ♜f1? سیاه با

33... ♜f7+ 34. ♖d4 ♙b3

ادامه می دهد.

33... ♜d7 34. ♜f1! h4 35. gh ♜h8
36. c6 bc 37. bc ♜e8 38. ♖c5
♜c7 39. ♜e6 f4 40. ♜e7+ ♖d8
41. c7+

سیاه واگذار کرد.

در پوزیسیون های تکنیکی نظیر آخر
بازی ناوارا- کرامتیک بدون تفکر
پیشگیرانه نمی توان راه به جای برد. مثال
بعدی این مدعا را بار دیگر تایید می کند.

50. ♖xd5! ♜xf5 51. ♖e7+

پیاده را می‌گیرد.

49... ♖d6? 50. ♜f6 ♜h4 51. g3
 ♜g4 52. ♖g2+- h5 53. ♖xh5
 ♖d7 54. ♖f3 ♜g8 55. ♖f4!
 (55.g4) 55... ♜xg3+ (55... ♖e4
 56. ♖xd5) 56. ♖xg3 ♖e4+
 57. ♖g4 ♖xf6+ 58. ♖f5 ♖e4
 59. ♖xd5 ♖d6+ 60. ♖e5 ♖f7+
 61. ♖f6

سیاه واگذار کرد.

اقدامات پیشگیرانه حتی زمانیکه ارزیابی کلی پوزیسیون را عوض نمی‌کنند، از نظر روان شناسی مزیت بسیار زیادی داشته و شانس‌های عملی ما را افزایش می‌دهند.

زمانی که به حریف خود اجازه نمی‌دهیم طرح‌هایش را اجرا کند مسائل جدیدی پیش پای او می‌گذاریم که شاید از عهده حل آن‌ها برنیاید.

این سناریو را قبلاً در بازی ناوارا - کرامنیک مشاهده کرده‌ایم. در این مثال نیز سیاه در وضعیت دیپگرام نهایی با پیدا کردن حرکت 49... ♜h4! می‌تواند با موفقیت از پوزیسیون خود دفاع کند:

طریقی وضعیت او را بدتر می‌کند برای مثال حرکت 48... ♜g5 اسب سفید را از

زیر ضرب خارج نموده و به سفید اجازه می‌دهد تا با 49. ♜h7 یک پیاده بگیرد. در صورت 48... ♜h4 سفید باید با دقت بیشتری بازی کند زیرا که حرکت 49. ♜f5? به خاطر پاسخ

49... ♜h1+! 50. ♖xh1 ♖g3+

بی‌نتیجه است. اما حرکت 49. ♖g6! که 50. ♖e5 را به دنبال خواهد داشت بسیار قدرتمند است.

48... ♖c6 49. ♜f5

با بودن شاه سیاه در خانه c6 دفاع از پیاده‌ی d5 با حرکت 49... ♜g5? امکان پذیر نیست زیرا که سفید با

ادامه‌ی

وضعیت سیاه مطلوب است. اما راه خاصی برای رسیدن به برتری ملموس و آشکار دیده نمی‌شود. آلتین شروع به تفکر در مورد اهداف و طرح‌های حریف خود می‌کند. او به این نتیجه می‌رسد که سفید قصد حرکت $14. \text{♖d2}$ را دارد که به دنبال آن با $15. \text{♕f4}$ اقدام به تعویض فیل بد خود نموده یا حرکت $15. \text{♕g5}$ را انجام خواهد داد. بنابراین حرکت

13...h6!

را انجام داده و آماده می‌شود تا $14. \text{♖d2}$ را با $14...g5$ پاسخ داده و در صورت امکان با $f4-f5-f7...$ ادامه دهد.

با این وجود حریف او باید با

$14. \text{♖d2} g5$ $15. \text{♖c2}$ (یا $15. f3$)

ادامه می‌داد یا حرکت ساده‌ی $14. \text{♖b1}$ و سپس $15. \text{♕c1}$ را برمی‌گزید اما او با امید رساندن پیاده به $f5$ حرکت $14. f4?!$ را انجام داد.

$50. \text{♕xd5}$

(حرکت $50. \text{♕g6}$ نیز با همین جواب روبرو می‌شود)

$50... \text{♞h1+!}$ $51. \text{♖xh1}$ ♕g3+
 $52. \text{♖h2(g1)}$ ♕xf5 $53. g4$
 $(53. \text{♕f6} \text{♕e3})$ $53... \text{♕xd4}$

که به احتمال قوی بازی مساوی است. تمامی بازیکنان شطرنج بدون توجه به سبک بازی‌شان و سطح بازی حریف خود، باید از تفکر پیشگیرانه استفاده کنند. مثال بعدی رویارویی یک استاد بزرگ سطح بالا با شمّ نهاجمی و ترکیبی بسیار قوی را با یک استاد معمولی انگلیسی به نمایش می‌گذارد.

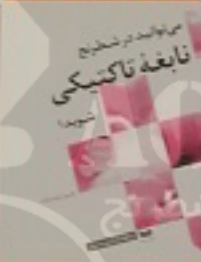
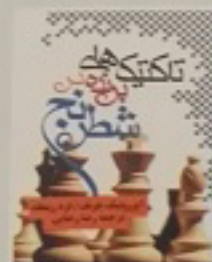
ویتر - آلتین

نابینگهام - ۱۹۳۶

انتشارات فرزین ناشر تخصصی کتاب‌های شطرنج

فرزین ناشر: خیابان انقلاب، ابتدای خیابان دانشگاه، شماره ۱۷۳، تلفن: ۶۶۴۶۲۴۰۶
www.farzinpub.ir